

20.6.2013

Espoon kaupunki
PL 44
02071 Espoon kaupunki

Viite
Arviointiohjelma saapunut 22.3.2013

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIINTIOHJELMASTA, FINNOONSATAMA, RUOPPAUS, TÄYTTÖ JA LÄJITYS, ESPOO

1. HANKETIEDOT JA YVA -MENETTELY

Espoon kaupunki on 22.3.2013 saattanut vireille Finnoonsatama, ruoppaus, täyttö ja läjitys -hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toimittamalla Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus) hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma niistä selvityksistä, joita ympäristövaikutusten arvioimiseksi on tarpeen tehdä sekä siitä, miten arviointimenettely järjestetään.

Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella arviointiselostuksen.

Hankkeesta vastaava ja yhteysviranomainen

Hankkeesta vastaava on Espoon kaupunki, jossa hankkeen yhteyshenkilönä on Leena Sjöblom. Konsulttina arviointiohjelman laadinnassa on Ramboll Finland Oy, jossa yhteyshenkilönä on Jari Mannila.

Uudenmaan ELY-keskus toimii arviointimenettelyssä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena. Yhteyshenkilönä arviointimenettelyssä toimii Leena Eerola (Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 3 §, 1 mom. 10 kohta sekä asetus elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksista 2 § 1 mom. 3 kohta ja 3 § 1 mom. 1 kohta).

Hanketausta ja hankkeen kuvaus

Arvioitava hanke käsittää Finnoon satama-alueen rakentamisen. Arviointiohjelman mukaan alueen toteuttaminen edellyttää nykyisen meri-alueen täyttöä ja täyttöalueiden ruoppausta sekä ruopattujen massojen sijoittamista meriläjitysalueelle Espoon ulkosaaristossa. Alueen suunnittelua ohjaavat Finnoonsataman yleisen kansainvälisen ideakilpailun tulokset. Finnoonsataman alueelle suunnitellaan asunto- ja toimitilaraken-

---

Lasku hankkeesta vastaavalle 7 750 €. Maksuperusteet ovat lausunnon liitteenä.

tamista. Finnoon alueen keskusta tuleva metroasema vaikuttaa alueen maankäytön suunnitteluun.

Finnoonsataman eteläpuolella on saaria, joissa on loma-asutusta. Venesataman pohjoispuolella sijaitsevat Fortumin lämpövoimalaitos ja HSY:n jätevedenpuhdistamo ja näiden pohjoispuolella linnustoltaan arvokas tasausallas sekä siihen liittyvä virkistysalue.

Hankkeen vaihtoehdot

Vaihtoehdossa VE 0 hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehdossa VE 0+ satamaa laajennetaan aiemmin laaditun sataman laajennuksen yleissuunnitelman mukaisesti ja talvisäilytys ratkaistaan. Tällöin ruoppaustarve on 0,3 milj. m³ ja täyttötarve 0,3 milj. m³.

Vaihtoehto VE 1 on suunnittelukilpailun pohjalta muodostettu vaihtoehto, jossa ruoppaustarve on noin 1,6 milj. m³ ja täyttötarve noin 1,8 milj. m³.

Vaihtoehto VE 2 on osayleiskaavaaluonnoksen mukainen laajin mahdollinen vaihtoehto, jossa ruoppaustarve on 2,0 milj. m³ ja täyttötarve 2,8 milj. m³.

Hankkeessa on lisäksi tarkasteltu kolmea ruoppausmassojen meriläjitysvaihtoehtoa. Tarkastelussa on myös Espoon nykyisin käytössä oleva Rövargrundetin ruoppausmassojen läjitysalue, jota voidaan mahdollisesti käyttää vain vaihtoehdossa 0+.

Hankkeen YVA -menettelyn tarve

Hanke ei sisälly YVA-asetuksen 6 §:n hankeluetteloon, jonka mukaan YVA-menettelyn tarve määräytyy. YVA-menettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa hankeluettelon hankkeiden lisäksi myös hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa luettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia haitallisia ympäristövaikutuksia.

Finnoonsataman hankeryhmän kokouksessa 14.8.2012 päätettiin yksimielisesti, että Finnoonsataman ruoppauksista, merialueen täytöstä ja ruoppausmassojen mereen läjityksestä käynnistetään ympäristövaikutusten arviointimenettely.

Asiaan liittyvät muut hankkeet ja suunnitelmat

Hankealue kuuluu laajempaan Finnoon aluekehityshankkeeseen. Suunnitteluun kuuluu koko aluetta koskeva osayleiskaavoitus ja asemakaavoitus.

Alueella on Fortumin lämpövoimalaitos ja HSY:n Suomenojan jätevedenpuhdistamo.

Suunniteltuja hankkeita lähialueella ovat Blominmäen jätevedenpuhdistamon tunneli, Länsimetro ja Nuottaniemen asemakaavaan merkitty venesatama.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on ilmoitettu Länsiväylä, Helsingin Sanomat ja Hufvudstadsbladet -lehdissä.

Arviointiohjelma on kuulutettu ja ollut nähtävillä 27.3.2013 – 27.5.2013 seuraavissa paikoissa:

Espoon kaupungin kirjaamo, Kauppakeskus Entresse, Siltakatu 11, 02770 Espoo

Espoonlahti, Kauppakeskus Lippulaiva, Espoonlahdenkatu 4, 02320 Espoo

Matinkylä, Kauppakeskus Iso Omena, Piispansilta 11, S 20, 02230 Espoo

sekä internetissä www.ely-keskus.fi/uusimaa/yva >Vireillä olevat YVA-hankkeet sekä www.finnoo.fi

Palautteen antamiseen oli mahdollisuus myös karttapalautepalvelun kautta.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus keskiviikkona 10.4.2013 klo 18.00 Kaitaan koulun auditoriossa, Iivisniementie 1, 02260 Espoo.

Hankkeelle on perustettu hankevastaavan toimesta YVA-menettelyn ajaksi ohjaus- ja hankeryhmät.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausunnot Espoon kaupunginhallitukselta, Kirkkonummen kunnanhallitukselta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Uudenmaan liitolta, Museovirastolta, Keski-Uudenmaan maakuntamuseolta, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafilta, Liikenneviraston väyläosastolta, Pääesikunnalta ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselta.

Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle seitsemän lausuntoa ja 41 mielipidettä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi >Uusimaa>Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA>Vireillä olevat YVA-hankkeet.

Seuraavassa on esitetty yhteenveto lausuntojen ja mielipiteiden pääsällöstä.

Yhteenveto lausunnoista

Palautteessa haluttiin varmistaa, että arvioinnissa on mukana myös todennäköinen ja todellinen toteuttamisvaihtoehto. Alueen suunnittelu on edennyt siitä vaiheesta, jossa vaihtoehdot valittiin, ja on mahdollista, että arvioinnin päätyttyä ne eivät olekaan enää ajankohtaisia. VE 1 perustuu suunnittelukilpailun voittajaehdotuksiin, joita on työstetty siinä määrin, että ruoppaus- ja täyttömäärät ovat saattaneet muuttua. VE 2 perustuu aiemmin nähtävillä olleeseen osayleiskaavaluonnokseen, jossa ei ole huomioitu maakuntakaavan rannikko- ja saaristovyöhykkeen rajausta ja jota Uudenmaan liitto pitää maakuntakaavan tavoitteiden vastaisena. On mahdollista, että kaavoitus tulee poikkeamaan niistä suunnitel-

mista, joiden pohjalta vaihtoehdot valittiin ja että ympäristövaikutukset tulee arvioida kaavoituksen yhteydessä uudestaan. Tarpeen mukaan arviointiin tulee lisätä uusien kaavasuunnitelmien mukainen vaihtoehto.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata myös maakuntakaavan ohjausvaikutusta suhteessa kuntakaavoitukseen. Hankkeen vaihtoehtojen vertailun tulee sisältää myös arvio vaihtoehtojen suhteesta maakuntakaavaan.

Arviointiohjelman ja -selostuksen valmistumisen välinen erittäin lyhyt aika on omiaan vesittämään sidosryhmien vaikuttamismahdollisuuksia ja hankkeen ympäristövaikutusten asianmukaista selvittämistä. Monien luontoarvojen selvittäminen on mahdollista vain määrättyinä lyhyinä ajanjaksoina vuosittain ja tämä on huomioitava selvityksiä laadittaessa. Arvioinnin aikataulua tulee päivittää niin, että arviointiohjelmasta ja menetelmistä annetut lausunnot ja arviointiohjelman täydennykset voidaan huomioida selvitysten teossa.

Hankkeen ympäristövaikutukset ovat verraten suuria ja tulevat vaatimaan laajahkoja lisäselvityksiä. Ohjelmassa ei kuvata tarkemmin lisäselvitysten laajuutta eikä käytettäviä menetelmiä. Ohjelma ei myöskään kuvaa riittävällä tarkkuudella olemassa olevien aineistojen laatua ja määrää eikä alueellista kattavuutta. Näin ollen tarvittavien lisäselvitysten tarvetta ja laatua on vaikea arvioida.

Ruopattava alue on vanhaa satama-aluetta ja todennäköisyys on suuri että ruoppausmassassa on runsaasti ympäristömyrkyjä. Ohjelmassa ei esitetä toimia, joilla ruoppauksen vesistövaikutukset minimoidaan, eikä kuvata, miten estetään ruoppausalueen sameuden leviämistä herkille lähialueille. Ruoppauksen vaikutusalueen määrittelyn perusteet jäivät epäselviksi. Vallitsevista virtausoloista ei ole esitetty tietoja, joten läjityksen vaikutusalueen riittävyteen on vaikeaa ottaa kantaa. Virtausmittausten tulisi kattaa eri vuodenaajat ja virtauksiin olennaisesti vaikuttavat erilaiset sääolot. Hienoaineksen leviämisen mallinnus ei pelkästään riitä, elleivät suureet ole ominaisia juuri kyseisille alueille.

Ohjelmassa ei ole kuvattu läjitysalueiden pohjan morfologiaa ja topografiaa tarkemmin, eikä geologisia tai syvyyskarttoja ole esitetty. Kuvausta tulee tarkentaa selostuksessa.

Ruoppauksen ja läjityksen pitkäaikaisvaikutuksia väheksytään ohjelmassa. Läjitys heikentää pohjaeliöstön ja kasvillisuuden elinolosuhteita tai tuhoaa ne kokonaan. Paikalle myöhemmin mahdollisesti palaava pohjaeläinyhteisö ja kasvillisuus ovat todennäköisesti lajistoltaan ja rakenteeltaan erilaisia olosuhteista johtuen. Siten ruoppauksella ja läjityksellä voi olla pitkäaikaisia, pysyviä tai hyvin hitaasti palautuvia vaikutuksia.

Pohjan laatu ja pohjaeläimistö tulee selvittää tarpeeksi kattavalla näytteenotolla niin, että näytteet luotettavasti ja riittävästi kuvaavat pohjan ja pohjaeläimistön tilaa. Kuvaus vesikasvillisuudesta ruoppausalueella ja sen välittömässä läheisyydessä on puutteellinen. Tämä on vakava puute, koska meriuposkuoriaisen levinneisyys ja mahdollinen esiintyminen on sidoksissa kasvien esiintymiseen.

Alueen 1 soveltuminen läjitysalueeksi on epätodennäköistä, koska se on lähellä Kirkkonummen saariston Natura 2000 -aluetta ja Gaddien luonnonsuojelualuetta.

Hankealue kuuluu laajempaan Finnoon aluekehityshankkeeseen, jonka toteuttaminen muuttaa alueen maankäyttöä merkittävästi ja niiden yhteisvaikutuksia tulee selvittää. YVAssa tulee riittävästi selvittää myös hankealueen ja sen vaikutusalueen muiden isojen rakentamis- ja kehittämishankkeiden yhteisvaikutuksia maakuntakaavassa osoitetun rannikon suuntaisen viheryhteystarpeen toteuttamisedellytyksiin sekä vaikutukset maakuntakaavassa virkistysalueena osoitetun Espoon keskuspuiston ja rannikon välisen Suomenojan laakson luonto- ja virkistysarvoihin.

Vaihtoehtotarkasteluissa ei ole merkittynä olemassa olevia vesiväyliä kaikilta osin, mutta graafisen tarkastelun perusteella on odotettavissa, että hanke toteutuessaan vaatisi Suomenojan venesatamaan johtaville vesiväylille muutoksia. Mikäli väylämuutoksia tulee, hankkeesta vastaavan tulee toimittaa väylämuutoksista väyläesitys Liikenneviraston Meriväylät -yksikölle, jonka pohjalta väylät vahvistetaan väyläpäätöksellä käyttöönotettaviksi. Liikenneviraston Meriväylät -yksikköön tulee olla yhteydessä jo väylämuutosten suunnitteluvaiheessa. Liikennevirasto antaa tarkempia ohjeistuksia hankkeesta vastaavalle.

Lausunnoissa tuotiin esille, että hankealueella on tärkeä merkitys vesilintupoikueiden kauttakulkureittinä lähialueelta Finnoon lintualtaalle. Poikueiden reitti kulkee pääasiallisesti Ryssjeholmenin länsi- ja luoteispuolelta. Vaihtoehdot VE 1 ja VE 2 tukkivat tämän väylän ja hävittäisivät myös naurulokkiyhdyksunnan pesimäluodon. Finnoon lintuallas on maamme tuotteliaimpia lintuvesiä. Poikueiden pääsyn estyminen lintualtaalle merkitsisi huonontuvaa lentopoikastuotantoa ja myös altaan monimuotoisuuden vähenemistä. Vesilintupoikueiden reittejä meren puolelta altaalle ei saisi katkaista huonolla suunnittelulla ja liian massiivisella rakentamisella. YVA-menettelyssä tulisi selvittää Finnoon lintualtaan vesilintupoikueiden lukumäärien ja liikehdinnän dynamiikkaa em. asioiden osalta. Näitä selvityksiä ei ole arviointiohjelman tausta-aineistossa, mutta aineistoa on Tiira-tietokannassa ja maastotöitäkin ehtisi kesän 2013 aikana tehdä. Asia on tärkeä lintualtaan säilyttämiseksi lintukeitana.

Todettiin, että hankkeen pysyvät vaikutukset alueen kalastoon jäävät vähäisiksi. Kuitenkin tulisi varmistaa, että työnaikaiset vaikutukset veden laatuun eivät merkittävästi leviä hankealueen ulkopuolelle. Kalojen kulkumahdollisuudet puroihin tulee säilyttää mahdollisimman hyvinä myös ruoppaus- ja täyttötöiden aikana.

Katsottiin, että läjityksen vaikutuksia uimaveden laatuun ja käyttökelpoisuuteen on tarpeen arvioida sekä yleisten uimarantojen että virkistyskäytön osalta.

Arviointiohjelman mukaan alueella on tulvariskiä ja arvioinnissa olisi hyvä arvioida eri vaihtoehtojen vaikutukset alueen tulvarisktiin.

Esitettiin, että hankkeeseen liittyvät vesirakennustyöt voivat vahingoittaa vedenalaisia muinaisjäänöksiä, joista ei ole kattavaa tietoa. Inventoin-

nin avulla selvitetään, onko hankealueella tuntemattomia vedenalaisia muinaisjäännöksiä ja selvitetään tarkemmin tiedossa olevaa vedenalaiskohdetta. Inventointi on jo aloitettu teettämällä viistokaikuluotauksia suunnitelluilla läjitysalueilla ja saatetaan loppuun ennen rakennustöiden aloittamista. Mikäli vedenalaisia muinaisjäännöksiä löytyy ja hankkeen todetaan vahingoittavan niitä, toteutetaan muinaismuistolain edellyttämät toimenpiteet yhdessä Museoviraston kanssa. Termi ”hylkyrekisteri” on syytä poistaa, tiedot löytyvät muinaisjäänösrekisteristä.

Yhteenveto mielipiteistä

Palautteessa kannatettiin vaihtoehtoa V0, hanketta ei toteuteta. Kannatettiin alueen siistimistä puistomaiseksi niin, että siellä voi muutkin kuin veneilijät viettää vapaa-aikaa. Lisäksi kannatettiin vaihtoehtoa VE 0+: satamaa laajennetaan pelkästään itään ja kehitetään viihtyisämmäksi ja lisätään venepaikkoja. Laajinta vaihtoehtoa VE 2 pidettiin liian massiivisena ja haitallisena. Jos aluetta kehitetään muiden vaihtoehtojen kuin VE 0 tai VE 0+ pohjalta, keskeiseksi ongelmaksi muodostuu veneiden talvisäilytys. Pitäisi kehittää alueen luontoarvoja suojeleva, todellinen 0+-vaihtoehto. YVAN aikataulun katsottiin olevan liian kireä, maastokausi meni jo ohi joidenkin selvitysten osalta.

Todettiin, että vaihtoehdot 1 ja 2 ovat voimassa olevan maakuntakaavan sekä Uudenmaan maakuntavaltuuston juuri hyväksymän Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan vastaisia ja edellyttävät maakuntakaavan muutosta. Suunniteltu vesialueella rakentaminen katkaisee maakuntakaavassa todetun viheryhteyden tarpeen. Suunnitelma on pääkaupunkiseudun rannikko- ja saaristovyöhykkeen rajauksen vastainen. Vaadittiin, että suunnitelmien lainmukaisuus maakuntakaavaan nähdessä selvitetään.

Esposseen ei tulisi rakentaa merialueita täyttämällä. Kerrostalot pitäisi rakentaa metroaseman lähelle ja merenrantaan pientaloja. Satama- ja asuntoimintoja ei ole järkevä sekoittaa vesikulkuneuvojen melu- ja pakokaasupäästöjen vuoksi. Merialue on rajallinen ja väylät ovat melko ruuhkaisia ja veneilyssäkin tulisi suosia joukkoliikennettä. Jos venepaikkoja pitää lisätä, ei suurinta satamaa pitäisi kasvattaa.

Satama-alue on suuri ja suosittu veneiden talvisäilytysalue. Vaikutukset alueen veneilyharrastukseen on kuitenkin sivuutettu lähes kokonaan. Nykyinen veneiden sijoituspaikka on ainoa käyttökelpoinen ratkaisu. Venesatama muodostaa veneilijöiden kesken tärkeän yhteisöllisyyttä rakentavan tekijän. Toisaalta esitettiin, että talvisäilytyspaikkojen muualle siirron vaikutukset on selvitettävä. Vähän tilaa vievät venehotellit ovat modernia talvisäilytystä.

Maisemalliset vaikutukset saaristoympäristölle ja vaikutukset virkistyskäytölle on selvitettävä. Suunnitelmia pitäisi visualisoida muutakin kuin kaavakuvan avulla. Asuntojen arvonalennukset on selvitettävä ja korvattava.

Alueelle suunniteltu asukasmäärä on aivan liian suuri. Hankkeen suunnittelussa tulee tarkemmin ottaa huomioon hankkeen kustannukset, asukkaiden ja veneilijöiden tarpeet sekä merialueen ympäristövaikutukset.

set. Vaarana on, että sataman kehittämisessä heikennetään merkittävästi veneilyn edellytyksiä ja asukasviihtyvyyttä.

Esitettiin, että myös kevyempiä vaihtoehtoja tulisi arvioida merentäytön rinnalla. Tällaisia ovat muun muassa erilaiset pilarirakentamiseen perustuvat vaihtoehdot sekä kiinteästi ankkuroidut kelluvat rakenteet. Vaadittiin, että tämä kevyempi vaihtoehto lisätään YVA-menettelyyn.

Vaadittiin, että Finnoonlahden lintukosteikkoalueella on laadittava kattava Natura-arviointi. Arviointi olisi yksinkertaisinta tehdä yleiskaavassa ja tarkentaa tätä arviota asemakaavoissa ja ruoppausten, täyttöjen ja läjitysten edellyttämässä ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Suomenojan voimalaitoksen jäähdytysmerivesi otetaan kahdesta kohdasta sataman rannasta ja molemmat jäähdytysmerivesiputket kulkevat maan alla veneiden nykyisen talvisäilytyskentän alla. Merivettä käytetään lisäksi prosessiveden valmistukseen. Hyvälaatuisen meriveden saanti on voimalaitoksen käytölle välttämätöntä. Pidettiin tärkeänä, että jokaisessa vaihtoehdossa otetaan huomioon voimalaitoksen jäähdytysmeriveden jatkuvan saannin turvaaminen kaikissa olosuhteissa.

Espoon rannikon matalalle rannikkovyöhykkeelle ei saa kohdistaa minikäänlaisia toimia, jotka heikentävät entisestään huonossa kunnossa olevaa merta lisäkuormituksen avulla, muutokset olisivat pysyviä ja erittäin huomattavia.

Läjitys pitäisi tehdä alueelle 3, joka on ulkomerellä. Läjitysalueet 1 ja 2 ovat linnustolle ja kalakannalle tärkeitä paikkoja. Läjitysalueiden lähistöllä on kesäasutusta, jolle aiheutuu haittaa. Mantereella sijaitseva läjityspaikka olisi parempi vaihtoehto. Esitettiin myös vaihtoehtoa, joka olisi 3 km vaihtoehdosta 3 avomerelle päin. Kaikkia läjitysalueita voitaisiin käyttää rinnakkain, tällöin olisi enemmän säätövaraa.

Alueen itäpään vesialue tulisi pitää rauhallisena, jotta lintujen kulkureitti Finnoon lintulammikolle ei vaarantuisi. Lintulammikko on tärkeä lähi-seudun harrastus- ja virkistysalue ja se on säilytettävä mahdollisimman luonnontilaisena. Lammikko on tärkeä myös luonto-opetukselle. Kalastus selvityksissä olisi erityisesti huomioitava Finnoon puron suun ympäristön kutualueet. Alue on keväällä tulva-aikaan tärkeä suoja-alue kalojen poikasille.

Ohjelmassa ei ole riittävästi varauduttu arvioimaan suunnitelmia merenpinnan nousun suhteen. Lähes koko Finnoon alue on jo nyt erittäin alavaa ja jatkuvasti tulvan uhkaama.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 9 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset. Arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi seuraaviin seikkoihin on syytä kiinnittää huomiota selvitysten tekemisessä ja arviointiselostuksen laadinnassa.

Hankkeen kuvaus

Hankkeen kuvaus on esitetty yleispiirteisesti. Arviointiselostuksessa hankkeen suunniteltujen toimenpiteiden ja käytettävien menetelmien kuvausta tulee tarkentaa ja täydentää.

Arviointiohjelman mukaan kiviaineksia merialueen täyttöä varten voidaan saada muun muassa Länsimetron jatkon ja Blominmäen jätevedenpuhdistamon tunnelin louhinnoista jos hankkeiden aikataulut sopivat yhteen. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee tarkemmin kuvata merialueen täyttömassalähteitä ja massojen mahdollista välivarastointia alueella.

Vaikutusalue

Arviointiohjelmasta ei ilmene vaikutusalueen rajauksen perustelut ja ne tulee esittää selostuksessa.

Vaihtoehtojen käsittely

Alueen suunnittelu on edennyt siitä vaiheesta, jossa vaihtoehdot arviointiohjelmaan valittiin. Arviointiselostusta valmisteltaessa tulee varmistaa, että vertailtavat vaihtoehdot ovat todellisia ja toteuttamiskelpoisia ja tarpeen mukaan arviointiin lisätään uusien kaavasuunnitelmien mukainen vaihtoehto. Vaihtoehtojen tulee olla selkeästi esitettyjä ja perusteltuja.

Eri vaihtoehtojen ominaispiirteet tulee kuvata paremmin. Kartoista tulee ilmetä eri vaihtoehtojen tarkka rajaus, sijainti ja muutokset myös suhteessa kaavamerkintöihin ja suojelukohteisiin.

Yhteysviranomaisen katsoo lisäksi, että arviointiselostuksessa tulee arvioida kevyempien vaihtoehtojen toteuttamismahdollisuutta ruoppauksen ja merentäytön rinnalla. Tällaisia ovat muun muassa erilaiset pilari-rakentamiseen perustuvat vaihtoehdot sekä kiinteästi ankkuroidut kelluvat rakenteet.

Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Vaikutusten arviointi on arviointiohjelmassa kohdistettu hankkeen kannalta keskeisiin vaikutuksiin. Seuraavilta osin suunniteltua arviointia on täsmennettävä.

Ohjelman rakenne on joiltain osin sekava, muun muassa useaan kohtaan jaettujen vesistövaikutusten arvioinnista on vaikea saada kokonaiskuvaa. Selostuksessa tulee kiinnittää huomiota rakenteen selkeyteen ja yhdenmukaiseen jäsentelyyn.

Vesistövaikutukset

Ohjelmassa on esitetty suunnitellut selvitykset yleisellä tasolla, minkä vuoksi lausunnonantajien on ollut vaikea arvioida niiden riittävyttä. Muun muassa vesistövaikutusten arvioinnin pohjana käytettävää mallia ei ole kuvattu eikä ohjelmassa ole esitetty käytettävissä olevaa ja mallia varten hankittavaa virtausmittaustietoa. Finnoonsataman aikaisemmissa

suunnitteluvaiheissa tehtyjä virtausmittauksia voitaneen käyttää hyväksi, mutta mittauksia tulee täydentää tarvittavalta osin sekä rakennettavaksi suunnitellulla alueella että vaihtoehtoisilla läjitysalueilla. Mallitarkastelun tulee olla riittävän tarkka vaihtoehtojen vaikutusten vertailua silmällä pitäen. Tämä koskee sekä ruoppauksen ja läjityksen vesistövaikutusten arvioinnin pohjana käytettävää sameuden leviämisen mallintamista että täyttöjen vaikutusten mallintamista. Erityisesti täyttöjen vaikutukset virtauksiin, vedenvaihtuvuuteen ja aallokonmuodostukseen, ja sitä kautta pohjan ja veden laatuun ja vesialueen biologiaan on tärkeää selvittää perusteellisesti ja luotettavasti.

Vaikutukset Suomenojan voimalaitoksen vedenottoon tulee selvittää ja arvioida sekä nykyiseltä paikalta tapahtuvan vedenoton että vedenotto-paikan muutoksen vaikutukset yhdessä muun muassa täyttöjen vaikutusten kanssa. Tarkastelu tulee tehdä sekä vedenoton että ympäristövaikutusten kannalta. Myös voimalaitoksen varapurkuyhteyden mahdollisen käytön vaikutukset on otettava huomioon arvioinnissa.

Täyttötöiden vaikutusten arvioinnissa on syytä ottaa huomioon myös erityisesti tunnelitöistä lähtöisin olevien louheiden käytössä esille tullut nalliletkujen leviäminen täyttöalueen ympäristöön ja siitä mahdollisesti aiheutuvat haitat venesatamien käyttäjille ja vedenotolle.

Ruopattavien massojen laatu tulee selvittää ja arvioida sekä meriläjityskelpoisuuden että maalle sijoittamisen kannalta, koska pilaantuneiden sedimenttien maaläjityksellä voi olla vaikutuksia hankkeen toteuttamiseen ja kustannuksiin. Myös ruoppausalueen ulkopuolisten sedimenttien laadulla on merkitystä, koska pilaantuneet sedimentit saattavat aiheuttaa käyttörajoituksia tai puhdistusruoppauksen tarpeen.

Koska ruoppausmassojen läjittäminen muodostaa merkittävän osan hankkeen ympäristövaikutuksista, vaikutusten arvioinnissa tulee mahdollisimman hyvin selvittää vaihtoehtoisten läjityspaikkojen olosuhteet ja soveltuvuus. Läjitysaluevaihtoehtojen vertailussa on kiinnitettävä erityisesti huomiota massojen läjitettävien massojen pysyvyyteen.

Eri vaihtoehtojen vaikutukset alueen tulvariskiin tulee arvioida.

Luontovaikutukset

Hankealueella on tärkeä merkitys vesilintupoikueiden kauttakulkureittinä lähialueelta Finnoon lintualtaalle. Poikueiden reitti kulkee pääasiallisesti Ryssjeholmenin länsi- ja luoteispuolelta. Vaihtoehtojen 1 ja 2 toteuttaminen tukkisi tämän väylän ja hävittäisi lisäksi naurulokkiyhdyksunnan pesimäluodon. Finnoon lintuallas on maamme tuotteliaimpia lintuvesiä. Vesilintupoikueiden reittejä meren puolelta altaalle ei saa katkaista huonolla suunnittelulla ja liian massiivisella rakentamisella. Selostukseen tulee selvittää Finnoon lintualtaan vesilintupoikueiden lukumäärien ja liikehdinnän dynamiikkaa. Selvitys on tärkeä lintualtaan monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Meriuposkuoriaisen esiintymisen selvitys Espoon Suomenojalla -selvityksen mukaan yhden kartoituskerran perusteella ei voi varmasti sanoa onko Suomenojan alueella elinvoimaista meriuposkuoriaiskantaa. Myös kaikki kohteet, joilta löydettiin rantauposkuoriaisia tai ravinto-

kasveja, ovat potentiaalisia uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan meriuposkuoriaisen elinalueita. Laji esiintyy Euroopassa vain Suomessa ja sen tärkeimmät esiintymispaikat ovat Espoonlahdella. Ruoppaukset ja vesirakentaminen sekä lisääntyvä vesiliikenne ovat merkittäviä uhkatekijöitä lajin elinympäristöjen säilymiselle. Yhteysviranomaisen katsoo, että kaikki meriuposkuoriaisen esiintymispaikat ovat tärkeitä ja hankkeen vaikutusten arviointi edellyttää uutta meriuposkuoriaisselvitystä, johon liittyy myös tarkennettu vesikasvikartoitus ruoppausalueella ja sen läheisyydessä.

Vaikutukset kalastoon

Esitetyt arviointitoimet kalaston ja kalastuksen osalta ovat pääosin riittäviä. Yhteysviranomaisen katsoo kuitenkin, että kalaston osalta ei ole otettu huomioon Nuottalahden kalastoa ja mahdollista merkitystä kalojen kutualueena. Arviointiohjelmassa mainittu kutualue tutkimus ei kuvaa Ryssjeholmenin ja mantereen välisen vesialueen merkitystä kalojen kutualueena. Tätä aluetta tullaan täyttämään, jolloin kalojen mahdollinen kutualue pienenee. Tämän alueen merkityksestä kalojen kutualueena on tarpeen tehdä lisäselvitys.

Lisäksi tulee varmistaa, että työnaikaiset vaikutukset veden laatuun eivät merkittävästi leviä hankealueen ulkopuolelle, jotta lähellä olevat kalaston kannalta arvokkaammat kohteet välttyisivät haitallisilta vaikutuksilta.

Vaikutukset maankäyttöön

Hankealueen ja sen vaikutusalueen maakuntakaavamerkinnot on esitetty riittävällä tarkkuudella. Ohjelman laatimisen jälkeen maakuntakaavatilanne on kuitenkin edennyt ja se tulee päivittää arviointiselostukseen. Selostuksessa tulee kuvata myös maakuntakaavan ohjausvaikutusta suhteessa kuntakaavoitukseen. Hankkeen vaihtoehtojen vertailun tulee sisältää myös arvio vaihtoehtojen suhteesta maakuntakaavaan.

Selostukseen tulee erityisesti selvittää arvioitavan hankkeen ja alueen muiden hankkeiden yhteisvaikutuksia maakuntakaavassa osoitetun rannikon suuntaisen viheryhteystarpeen toteuttamisedellytyksiin ja muihin luonto- ja virkistysarvoihin.

Selostukseen tulee päivittää myös Finnoon osayleiskaavan ja alueen asemakaavojen nykytilanne.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Inventoinnin avulla selvitetään, onko hankealueella entuudestaan tuntemattomia vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Tärkeää on myös inventoida tarkemmin nykyisen sataman itäisen täyttöalueen läheisyydessä oleva hylky. Mikäli vedenalaisia muinaisjäännöksiä löytyy ja hankkeen toteutuksen vahingoittavan niitä, toteutetaan muinaismuistolain edellyttämät toimenpiteet yhdessä Museoviraston kanssa.

Liikennevaikutukset

Vaikutusten arviointia varten tehdään liikenne-ennusteet eri tilanteissa ennen rakentamista, rakentamisen aikana ja toteutumisen jälkeen eri vaihtoehdoissa. Tämä antaa riittävän kuvan niistä vaikutuksista, jotka kohdistuvat Uudenmaan ELY-keskuksen ylläpitämään tieverkkoon.

Hankkeen toteuttaminen voi vaatia Suomenojan venesatamaan johtaville vesiväylille muutoksia.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin

Hankkeen vaikutukset veneilyharrastukseen ja muuhun virkistyskäyttöön sekä asukasviihtyvyyteen on tarkemmin selvitettävä.

Läjityksen vaikutuksia uimaveden laatuun ja käyttökelpoisuuteen on tarpeen arvioida sekä yleisten uimarantojen että virkistyskäytön osalta.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Toiminta vaatii vesilain (587/2011) mukaan vesitalousluvan Etelä-Suomen aluehallintovirastolta (AVI). Jos vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta aiheutuu ympäristönsuojelulain 3 §:ssä tarkoitettua ympäristön pilaantumista vesialueella tai sen vaaraa (esim. läjitettävän aineksen laadun vuoksi), vesilain mukaisen luvan lupamääräyksiä annettaessa on sovellettava myös, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään lupamääräysten antamisesta. Mahdollisesti meriläjityskelvottomien ruoppausmassojen sijoittamiselle maalle tarvitaan ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa.

Toiminnan sijoittamisessa on otettava huomioon oikeusvaikutteisissa kaavoissa osoitettu alueen käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset.

Mikäli hankealueelta havaitaan merkkejä mahdollisista muinaismuistolain (295/1963) mukaisista muinaismuistoista, tulee asiasta olla yhteydessä Museovirastoon.

Hanketta koskevan päätöksenteon yhteydessä tulee ottaa huomioon laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004). Lain 28 §:n (vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen) mukaan valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehäviä hoitavien muiden elinten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon lain 17 §:n mukaisesti hyväksytyt vesienhoitosuunnitelmat sekä 26 k §:n mukaisesti hyväksytyt merenhoitosuunnitelma ja 26 g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunnitelma.

Hankkeen toteuttaminen voi vaatia Suomenojan venesatamaan johtaville vesiväylille muutoksia. Mikäli väylämuutoksia tulee, hankkeesta vastaavan tulee toimittaa väylämuutoksista väyläesitys Liikenneviraston Meriväylät -yksikölle, jonka pohjalta väylät vahvistetaan väyläpäätöksellä käyttöön otettaviksi.

Osallistuminen ja raportointi

Arviointiohjelmasta järjestettiin 10.4.2013 esittelytilaisuus, jossa paikalla oli noin 70 osallistujaa. Esittelytilaisuudessa keskusteltiin muun muassa hankealueen kaavoituksesta, eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta, venepaikoista ja veneiden talvisäilytyksestä sekä venehotelleista. Esille nousivat myös pienvenesataman toiminta rakentamisen aikana, pilaantuneet sedimentit sekä viherkäytävien ja lintukosteikon säilyminen. Täyttö- ja ruoppausmassojen kuljetusten haitoista oltiin huolestuneita, väylät ovat ahtaita ja proomuliikenteen pelätään haittaavan veneilyä ja loma-asutusta. Asukkaiden mielipiteiden huomioimista pidettiin tärkeänä.

Arviointiohjelmassa on esitetty selkeästi osallistumisjärjestelyt. Hankkeella on ollut ohjaus- ja seurantaryhmät, joihin kutsuttiin asiantuntijoita ja sidosryhmien edustajia. Arviointiin liittyvät aineistot ovat olleet nähtävillä myös internetissä Uudenmaan ELY-keskuksen YVA-sivuilla ja hankkeen kotisivuilla. Palautteen antamiseen oli mahdollisuus karttapalvelun kautta.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO

Lähetämme yhteysviranomaisen lausunnon tiedoksi lausunnonantajille ja tiedon lausunnosta mielipiteen esittäjille. Lausunto on nähtävillä internetsivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi >Uusimaa>Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA>Vireillä olevat YVA-hankkeet.

Lähetämme kopiot arviointiohjelmasta saamistamme lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Uudenmaan ELY-keskuksessa.

Yksikön päällikkö

Eija Lehtonen

Ylitarkastaja

Leena Eerola

LIITE

1) Maksun määräytyminen ja muutoksenhaku

Saadut lausunnot ja mielipiteet löytyvät osoitteesta www.ymparisto.fi >Uusimaa>Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA>Vireillä olevat YVA-hankkeet

TIEDOKSI

Suomen ympäristökeskus (lausunto + 2 kpl arviointiohjelmaa)
Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät

LIITE 1**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MUUTOKSENHAKU****Sovelletut oikeusohjeet**

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
Laki valtion maksuperustelain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus (907/2012) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2013.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman käsittelystä perittävä maksu on 50 € kultakin asian käsittelyyn kuluvalta tunnilta. Tämän ympäristövaikutusten arviointiohjelman käsittelyyn kului 155 tuntia.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.